

Plzeňský kraj

PLZEŇSKÝ KRAJ

číslo 9 | říjen 2023 | ročník XXI | www.plzensky-kraj.cz

Jan Herzig: Za miliardu let
budeme muset Zemi opustit

	Úvodní slovo
03	Prožila peklo, teď pomáhá
	Soutěž o nejlepší kroniku Plzeňského kraje
	Nejlepší babička je z Domažlic
04	Podnikatelským králem kraje je truhlář a výrobce stavebních strojů
	Seznamte se s inspirativními osobnostmi
05	Doprava na Žihelsku se zlepšila
06	Domažlická nemocnice otevírá dveře německým sestřám
	Milře odlehčí pečujícím rodinám
07	Aby byli studenti líp připraveni pro praxi
08	Rozhovor s Janem Herzigem
10	Oslavte narozeniny republiky 0105
12	Hydepark
14	Jak (ne)hospodaříme s vodou

Plzeňský kraj, Škroupova 1760/18, 301 00 Plzeň
IČO: 70890366

Redakční rada: Markéta Čekanová, Helena Frintová,
Eva Mertlová, Patrik Pátek, Inesa Plassová,
Jindra Radová, Štěpánka Szabó

Náklad: 265 000 ks

Datum vydání: 16. 10. 2023

Místo vydání: Plzeň

Grafická úprava: NAVA Tisk s.r.o.

E-mail: redakce@plzensky-kraj.cz

Distribuce výtisků zdarma

Foto na titulní straně: Jindra Radová

Neoznačené články jsou redakčními materiály.

Formujeme Plzeň
již od roku 1948

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

Plzní za univerzitou

10.–11. listopadu 2023

**Zveme vás na podzimní
procházku Plzní za budovami
Západočeské univerzity.**

Za památkami ZČU

10. listopadu, 15–18 hodin

Víte, že univerzita má v centru Plzně
několik památkově chráněných budov?
Vydejte se společně s architektem
za historií i současností čtyř z nich.

Na střechy ZČU

11. listopadu, 9–12 hodin

Máte rádi výhledy? Pak se přijďte
podívat na Plzeň z výšky. V kampusu
na Borských polích vás zavedeme na
střechy tří univerzitních budov. Vzhůru
k oblakům vás doprovodí architekti.

Více informací a registrace:
formujemeplzen.zcu.cz/prohlidky

Vážení čtenáři, obyvatelé Plzeňského kraje, denně jsme zavaleni spoustou povinností, že je složité se na chvíli zastavit, něco pěkného si přečíst a podívat se, co nového se děje takřkajíc „za humny“. Jestlipak už jste slyšeli o tom, že nám v Domažlicích roste špičkový astronom, matematik a fyzik? Pokud ne, seznámíme vás s ním. Stačí zalistovat a tvář z titulní strany více poodkryje své tajemství a charakter. Připravili jsme pro vás také informace o nové odlehčovací službě v Domově pro osoby se zdravotním postižením Milře, o změnách jízdních řádů na Kralovicku a možná vás zaujme i to, že domažlická nemocnice poskytne výuku pro budoucí sestřičky z Německa.

Ale je říjen, měsíc, k němuž se vztahuje i nejdůležitější milník naší vlastní historie, datovaný 28. říjnem 1918. Nezapomínejme na toto datum. Zastavme se na chvíli a vzpomeňme založení samostatného státu Čechů a Slováků. Byť jen na chvíli, ale s o to větší pokorou a úctou.

Rudolf Špoták,

společně s Radou Plzeňského kraje

Kronikáři POZOR!

PO ČTYŘECH LETECH OPĚT
VYHLAŠUJEME SOUTĚŽ

**O NEJLEPŠÍ KRONIKU
PLZEŇSKÉHO KRAJE.**

Přihlásit se můžete do 20. listopadu 2023.
Více informací je na webu Plzeňského kraje.

Prožila peklo, teď pomáhá

Martina Izingová se před deseti lety stala obětí kyselinového útoku. Prošla si těžkým obdobím, ale nevzdala se. A nejen to. Stala se spoluzakladatelkou projektu Burn Fighters – život s popáleninami, který pomáhá lidem, jejichž tělo se muselo poprat s rozsáhlými popáleninami a jejichž duše s následky.

Tuhle aktivitu se rozhodl podpořit filmový festival Finále Plzeň, Studijní a vědecká knihovna PK, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje pro službu kriminální policie a vyšetřování a oblíbený projekt Plzeňské zločiny.

Na zakončení Finále společně předali Martině Izingové výtěžek festivalové sbírky, který činil 30 950 Kč.

foto: Marek Nosek

**Sbírka běží dál, podpořit Burn Fighters
můžete i vy libovolnou částkou na transparentní účet**

1764755010/5500

Nejlepší babička je z Domažlic

Titulem Babička roku 2023 se pyšní Dana Herbiková z Domažlic. Rozhodla tak porota krajského kola, kterého se zúčastnilo sedm babiček z celého kraje. Babička roku se 24. října zúčastní celostátního finále v Olomouci. Druhé místo a zároveň titul Babička sympatie Plzeňského kraje získala Marie Vechová z Radčic a třetí skončila Dagmar Hemzálková z Koutu na Šumavě.

Podnikatelským králem kraje je truhlář a výrobce stavebních strojů

V Plzeňském kraji odstartovala letošní krajská kola podnikatelských soutěží PwC Firma roku 2023 a MONETA Živnostník roku 2023. Titul PwC Firma roku 2023 Plzeňského kraje získala společnost AIR POWER, která se věnuje vývoji a výrobě stavebních strojů. Mezi živnostníky vybojoval titul MONETA Živnostník roku 2023 Plzeňského kraje Miroslav Kůs, jehož oborem je truhlářina a restaurování historického nábytku.

Miroslav Kůs se věnuje výrobě kopií nábytku, pozlacení, restaurování nábytku a obrazových rámců ze všech historických období a výrobě dioramatických skříňových betlémů. Jeho zákazníci jsou z celé České republiky i ze zahraničí a jeho práci mohou obdivovat i návštěvníci muzeí, hradů a zámků. Jedenáct let pracuje se svým synem a předává mu zkušenosti a dlouhou rodovou tradici. Za svůj největší úspěch považuje získání osvědčení restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou uměleckořemeslnými pracemi. Cení si ale

i toho, že za celých pětadvacet let, co se své práci věnuje, nebyl ani týden bez práce a ta se stále hromadí na rok dopředu.

Druhé místo získala Lenka Sojková, která se věnuje výrobě přírodní kosmetiky. Třetí příčku vybojovala Denisa Huňatá vyrábějící designové kšandy.

Vítězná společnost AIR POWER vyvíjí a vyrábí stavební stroje a distribuuje je do celého světa. Zákazníkům nabízí výzkum a vývoj, výrobu, víceúrovňovou kontrolu kvality a testování hmotových zařízení. Jejimi zákazníky jsou velké nadnárodní společnosti, jako je třeba Doosan Bobcat. Firma zaměstnává 150 lidí a do vývoje nových výrobků investuje ročně zhruba 10 milionů korun.

Druhé místo získala společnost ARBYD CZ, která se věnuje designu, výrobě a montáži nábytku a vybavení interiérů. Bronz si odvezla firma Wacker-Chemie, zušlechťující silikonové směsi pro další využití.

Vítězové krajského kola postoupili do celostátního finále. Vyhlášení jeho výsledků se uskuteční 14. prosince na pražském Žofíně.

Seznamte se s inspirativními osobnostmi

Městy kraje putuje výstava Inovace, DNA Plzeňského kraje. Setkat se s ní můžete v jejích centrech, kde na velkoformátových panelech představuje osmnáct inspirativních osobností, jejich životní příběhy a vědecké projekty. Skrze ně se kraj prezentuje jako region vědy, výzkumu a inovací. Působí tu totiž více než sto vědeckých, výzkumných a vývojových týmů, a to ve firmách, výzkumných centrech, na fakultách a vědeckých pracovištích Západočeské univerzity a Lékařské fakulty v Plzni Univerzity Karlovy.

Poznáte tu inženýra strojového učení, specialistu na infračervené technologie, paleoantropologa, materiálovou inženýrku, konzultanta rozšířené reality, výpočtáře ze Škody JS, zakladatele start-upu nebo šéfa chirurgické kliniky.

Plzeňský kraj zkrátka není krajem montoven. Působí zde řada firem s vyšší přidanou hodnotou a najdeme tu i několik výzkumných pracovišť, která mají evropskou až světovou úroveň.

Doprava na Žihelsku se zlepší

**Za pár týdnů, 10. prosince, začne zase platit nový vlakový jízdní řád.
V oblasti Žihelska a Kralovicka s sebou přinese změny k lepšímu,
které se odrazí i ve spojích autobusových.**

Na trati č. 160 se mohou cestující těšit na pozitivní změny zejména v úseku Plasy – Žihle – Blatno u Jesenice. V pracovní dny pojedou osobní vlaky z Plzně do Žihle nově nikoli po 14. a 16. hodině, ale po 15. a 17. hodině. Díky tomu, že rychlíky budou i nadále z Plzně vyjíždět po 14., 16. a 18. hodině, bude mezi Plzní a Žihlí nově zajištěno v pracovní dny odpoledne spojení každou hodinu místo nevyhovujícího současného stavu, kdy osobní vlak do Žihle jel prakticky hned za rychlíkem a pak dvě hodiny nejelo do oblasti severně od Plas nic. Změnám vlaků bude přizpůsoben i jízdní řád autobusové linky 345, a to tak, aby spojení mezi Plasy a Mladoticemi poskytovaly střídavě vlaky a autobusy. Navíc od vlaků, které budou nově končit v Plasích, bude odjíždět autobus do Mladotic či Žihle. Mezi Plzní a Plasy se rozsah spoje-

ní na železnici nemění, nanejvýš dojde k minutovým posunům vlaků. Zlepší se také spojení s Rakovníkem. V pracovní dny ráno pojedou nový vlak v 5:13 ze Žihle do Blatna u Jesenice a Jesenice s přípojem do Rakovníka. Zpět z Jesenice pojedou vlak v 5:52 přes Blatno u Jesenice a do Plzně přijede v 7:22, což je velmi atraktivní ranní spojení. Zároveň budou nově v provozu dva páry odpoledních spojů Žihle–Rakovník a zpět, v Žihli s návazností na osobní vlaky od Plzně a zpět. Významným krokem bude také v pracovní dny nová linka 766 Podbořany – Kryry – Jesenice – Vysoká Libyně – Kralovice, jejíž autobusy pojedou ve zhruba 120minutovém intervalu. V Kralovicích bude linka navazovat na další spoje ve směru na Plasy a Plzeň, v Podbořanech na autobusové spoje do Žatce. V úseku Jesenice–Kralovice na ní bude platit tarif IDPK.

Výše uvedené úpravy jízdních řádů povedou ke zkvalitnění mezikrajské dopravy mezi Plzeňským, Ústeckým a Středočeským krajem, která se tak stane atraktivní pro více cestujících.

Domažlická nemocnice otevírá dveře německým sestrám

Nemocnice v Domažlicích, která se dlouhodobě věnuje vzdělávání českých zdravotníků, bude nově poskytovat praktickou výuku i budoucím zdravotním sestrám ze sousedního Bavorska. Vedení Plzeňského kraje a nemocnice podepsaly smlouvu o spolupráci a zajištění praktického výcviku pro studenty z Odborné školy ošetrovatelství v Bad Kötzingu. Na základě této smlouvy poskytne nemocnice od září 2023 do července 2024 praxi až třiceti německým budoucím sestrám.

Spolupráce si klade za cíl školit a vzdělávat praktikanty ve všech oblastech ošetrovatelství tak, aby byli připraveni na práci v různých zdravotnických prostředích. Letos bude praxe zaměřena především na pediatriickou péči, neboť nabídka praxe v tomto oboru je v německém příhraničí nedostatečná. Nemocnice v Domažlicích má k této výuce vzdělávací akreditaci a dostatek prostoru i personálu, který může studenty z Bavorska zdárně zaškolit. Praktikanti se budou učit pod vedením zkušených dětských i všeobecných sester. Při výuce bude vždy přítomna tlumočnice a německá lektorka, zároveň se ale budou studenti částečně učit také český jazyk. Praxi budou vykonávat ve skupinách po pěti, což umožní individuální přístup.

Nemocnice v Domažlicích se nachází jen pár desítek kilometrů od německých hranic. Pokud bude spolupráce úspěšná, nemocnice by mohla poskytovat zdravotní péči také německým občanům a spolupracovat s německými lékaři.

Milíře odlehčí pečujícím rodinám

Domov pro osoby se zdravotním postižením Milíře nabídne od Nového roku novou odlehčovací pobytovou službu: bude přijímat osoby s mentálním postižením, které jinak žijí s příbuznými, do dočasné péče. Rodiny se mohou s domovem začít domlouvat už teď. Nová služba jim umožní věnovat se práci, škole nebo třeba vlastním koníčkům a aktivitám, zkrátka nabrat nové síly pro péči o své hendikepované blízké.

Dočasnou rezidenci poskytují Milíře osobám od 3 do 18 let, které mají středně těžké, těžké až hluboké mentální postižení a kombinované vady. Kromě samotného ubytování poskytuje domov i související služby. Ubytovaným zajistí úklid, vyperou jim oblečení nebo jim poskytnou stravu. Všeobecné zdravotní sestry podávají obyvatelům domova léky a monitorují jejich zdravotní stav. Samozřejmostí je také to, že personál poskytne klientům pomoc při nejružnějších činnostech. Pokud například budou potřebovat pomoc s oblékáním, osobní hygienou či použitím sociálního zařízení, personál jim rád vyhoví.

Součástí pobytu jsou ale kromě nejzákladnějších potřeb také výchovné, vzdělávací nebo sociálně-terapeutické činnosti. Vedení a zaměstnanci domova pro osoby se zdravotním postižením se snaží o to, aby jejich klienti mohli v rámci možností žít svůj život způsobem, na jaký jsou zvyklí mimo Milíře.

Více informací najdete na:

www.domovmilire.cz

Aby byli studenti líp připraveni pro praxi

Na to, že absolventi odborných škol nejsou dobře připraveni pro praxi, žehrají zaměstnavatelé už dlouho. Teď se začíná blýskat na lepší časy.

V Losině u Plzně bylo ve spolupráci se společností APB Plzeň otevřeno nové středisko odborného výcviku pro SPŠD a výrobce vysokozdvížných vozíků KION Stříbro projevil zájem ještě intenzivněji spolupracovat s učiteli, středními školami i s univerzitou.

Pro budoucí automechaniky

Nové středisko odborného výcviku ve firemních prostorách společnosti APB Plzeň v Losině mají od září k dispozici žáci Střední průmyslové školy dopravní Plzeň. Své dovednosti si tu zlepšuje šest desítek budoucích karosářů a mechaniků opravářů motorových vozidel. Výstavba nových dílen výhradně v režii kraje nebyla z finančních i časových důvodů realizovatelná. Proto kraj uvítal návrh společnosti APB Plzeň. Ta poskytla své prostory v areálu v Losině, které upravila a pomohla vybavit. Zrekonstruovaná část areálu je pro účely odborného výcviku vybavena zařízením v hodnotě více než dva miliony korun. Studenti mají k dispozici například automatickou zouvačku včetně pomocného ramene, vyvažovačku RAF, diagnostické moduly KTS 560, plničku klimatizací či olejů automatických převodovek, regloskop TecnoLux Izar, svářečky CO₂ Gys-Carmig, pákové nůžky na plech, různé druhy montážních vozíků a další techniku. Vše jim ze svého pořídila společnost APB Plzeň.

Plzeňský kraj pak přispěl částkou 800 tisíc, které byly určeny na stoly a lavice do učeben a na IT vybavení. A aby se tu studenti cítili opravdu jako doma, byly do Losině posíleny autobusové spoje a samozřejmě i přístup do závodní jídelny.

KION oslovuje další školy

Společnost KION Stříbro patří k aktivním partnerům Paktu zaměstnanosti v našem kraji. Mimo jiné pomáhala definovat potřebu digitálních kompetencí v oblasti logistiky a strojírenství. Delší dobu spolupracuje s celou řadou středních škol a učilišť, jako je Střední škola živnostenská a ZŠ Planá, Střední škola informatiky a finančních služeb Plzeň či se Střední průmyslovou školou Tachov, Světec. Nově tu chtějí navázat spolupráci se Střední školou Bor u Tachova, Západočeskou univerzitou a se Středním odborným učilištěm elektrotechnickým ve Vejprnické ulici v Plzni, kde vyrůstají mechatronici. Aby se to podařilo, nabídl pomocnou ruku i kraj.

Kufríky plné náradí

V rámci podpory technického vzdělávání mládeže Plzeňský kraj letos opět přistoupil k motivaci žáků technických oborů zakončených výučním listem, která má podobu kufríků plných náradí. Jsou určeny žákům prvních ročníků, kteří je mohou využívat nejen při výuce, ale i pro vlastní potřebu. Celkem jich kraj rozdál 1 180, a to mezi osmnáct středních škol a učilišť. Podpora je zaměřena na obory, jako je třeba zedník, instalatér, kamnář, malíř, elektrikář, klempíř, obráběč kovů, lesní mechanizátor, zahradník nebo zemědělec-farmář.

Za miliardu let budeme muset Zemi opustit

autor: **Markéta Čekanová** / foto: **Jindra Radová**

Jan Herzig je student Gymnázia Jindřicha Šimona Baara v Domažlicích a říká se o něm, že z něj bude špičkový astronom, matematik a fyzik. Je typickým nadaným dítětem a školský systém má podle něj spoustu slabin.

Když mu bylo jedenáct, ohromil ho vesmír a věnuje se mu natolik, že ve svých patnácti letech už spolupracuje s Českou astronomickou společností a bez nadsázky má před sebou hvězdnou budoucnost. Dvakrát po sobě se mu podařilo získat zlatou medaili na Mezinárodní olympiádě v astronomii a astrofyzice pro juniory.

„Čeho bych chtěl dosáhnout? Toho je hodně. Nejdřív bych chtěl vystudovat Matematicko-fyzikální fakultu Karlovy univerzity. A protože uplatnění pro astrofyzika v České republice moc není, chtěl bych určitě zkusit i studium a práci v zahraničí. Největším mým snem ovšem je dostat se jednou do velkých organizací, jako je Evropská jižní observatoř nebo CERN,“ říká naprosto dospěle.

Nenudí tě škola?

Trochu ano.

Co by se mělo změnit, aby tě bavila?

Možná by české školství potřebovalo větší reformu. Sám si všímám, že kdybych se matematiku a fyziku učil jenom ve škole, vůbec by mě nebavila a nedostal bych se k astronomii. Prostě proto, že to ve škole není podáváno záživnou formou. Fyzika není o memorování vzorečků! Učitelé neřeknou, že všechny ty vzorečky spolu souvisejí a že si je tedy můžu jednoduše odvodit. Nejkrásnější podle mne je, když si uvědomím, jak se realita do těch všech pouček a vzorečků promítá.

Pokud některý učitel svou výuku obohatí o používání internetu a dalších veřejně dostupných zdrojů nebo nám pouští videa, baví mě taková hodina mnohem víc.

Zkoušel jsi někdy doučovat své spolužáky matematiku nebo fyziku a aplikovat na ně tyhle své postřehy?

Někdy. A většinou říkali, že to pochopili líp než od učitelů. Vzdělávat ostatní mě moc baví. Protože mě mrzí, že astronomii jsou věnovány jen poslední dva měsíce v deváté třídě, což je podle mne velice málo, rozhodl jsem se to vzít do vlastních rukou. A jako středoškolskou odbornou činnost jsem se rozhodl uspořádat soutěž v tomhle oboru, s níž bude spojena především tvorba naučných videí a dalších materiálů.

Můžeme o ní prozradit něco víc?

Bude se jmenovat Supernova a bude určena žákům druhého stupně a nižšího gymnázia. Probíhat bude on-line a bude mít tři části. Vyhlásit ji chci kolem poloviny října.

V jednom rozhovoru jsi řekl, že astronomie je jediná věda, která nás dokáže zachránit, až bude lidstvo muset opustit Sluneční soustavu. Opravdu nás tenhle exodus jednou čeká?

Čeká. To je jasné. Ale bude to až za miliardu let. Ovšem podívejme se na to obráceně: život na Zemi začal vznikat před třemi miliardami let. Další jednu miliardu máme před sebou. Jsme tedy ve třech čtvrtinách času, který máme k dispozici. A jak to víme tak přesně? Víme, jak se bude Slunce dál chovat. Je to takzvaný žlutý trpaslík a hvězdy tohoto typu se s věkem zvětšují. Slunce se bude rozpínat také a bude čím dál víc hřát, takže za miliardu let budou na Zemi teploty neslučitelné se životem. Proto bude muset lidstvo pro své přežití něco udělat.

Na druhou stranu miliarda let je opravdu hodně a podíváme-li se, kolik jsme toho v oblasti kosmonautiky udělali jen za sedesát let, tak věřím, že jsme na dobré cestě.

Myslíš si, že lidstvo tu za miliardu let ještě bude?

Pevně věřím, že ano. Sice dokážeme neuvěřitelné věci, ale dokážeme je bohužel i v tom negativním slova smyslu. Existují

ovšem i teorie, které dokazují, že každá vyspělá civilizace se postupem času svým vývojem sama zahubí.

Dobře. Předpokládejme, že za miliardu let bude muset lidstvo opustit Zemi i Sluneční soustavu. Kam se uchýlíme?

V tom nám může hodně pomoci výzkum exoplanet, tedy planet mimo Sluneční soustavu. Ta nejbližší je 4,2 světelného roku a navíc nevíme, jestli na ní panují podmínky vhodné pro život. Zkrátka musíme věřit, že když jsme za několik desetiletí dokázali to, co jsme dokázali, zvládneme za miliardu let najít vhodnou planetu a přesunout se na ni. Zároveň takový let bude trvat několik generací, takže budeme muset najít klíč, jakou poměrnou část lidstva tam poslat a jak ji tam dopravit.

Na začátku našeho rozhovoru jsi řekl, že je ti líto, že se astronomie učí ve školách málo. Kdybys měl tu moc, jak bys tedy školní osnovy změnil?

Rozhodně bych astronomii prolnul i do jiných částí fyziky. Spousta dětí nemá ráda matematiku a fyziku, ale na noční oblohu se dívá ráda. Jenže si vůbec nespojí, že tyhle dvě věci spolu souvisejí. Takže možná kdyby se i do jiné látky zapojovaly vesmírné příklady, mohlo by je to přitáhnout k přírodním vědám jako takovým.

Jan HERZIG

Narozen roku 2008 v Plzni

Žije v Horšovském Týně

Studuje na Gymnáziu J. Š. Baara v Domažlicích
Spravuje Instagram České astronomické společnosti

Dal ti někdy někdo z učitelů prostor, abys tímhle způsobem učil třeba žáky nižších ročníků?

Loni jsem měl dvě hodiny pro naši třídu.

A kdyby ti to nabídli, přijal bys?

Rozhodně! I proto dělám tu soutěž. Také bych rád u nás na škole rozjel sérii popularizačních přednášek pro veřejnost.

Co dalšího tě v tomto školním roce čeká? Máš na mysli soutěže, kterých se chceš zúčastnit.

Řada menších soutěží, ale především Astronomická olympiáda, kde se budu snažit uspět nejen ve své věkové kategorii, ale i v kategorii starších studentů.

Co tě k účasti motivuje?

Největší motivací je získat nové znalosti a být lepší než moji vrstevníci. Víím, že se tomuto oboru chci věnovat celý život, takže co se naučím pro olympiádu, budu využívat i dál.

V Podcastu Plzeňského kraje ještě uslyšíte, jestli má Jan Herzig rád sci-fi, proč ještě lidstvo nenašlo ve vesmíru jiné živé bytosti nebo co říká názorům, že Země je placka.

OSLAVTE NAROZENINY

Před 105 lety se splnil sen mnoha generací našich předků:
na troskách Rakouska-Uherska vznikl náš samostatný stát.
Československá republika.

Obyvatelé a návštěvníci západního cípu našeho kraje mohou zamířit do Muzea Českého lesa v Tachově. Muzeum sídlí v bývalém františkánském kostele a velmi zajímavým způsobem se zaměřuje mimo jiné na přírodu Českého lesa.

Tachov

Nejvýznamnějším muzeem v našem kraji je Západočeské muzeum v Plzni. Expozice v jeho hlavní budově, v Muzeu církevního umění a v Muzeu loutek můžete 28. října také navštívit za symbolické vstupné 28 Kč.

Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici by rozhodně neměl vynechat žádný milovník baroka. Tahle perla severního Plzeňska se totiž může pochlubit tím, že v roce 2021 byl dostavěn její východní ambýt podle původních plánů barokního architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Tím byla dovršena obnova celého areálu, který je prohlášen jako poutní místo národní kulturní památkou. Sídlí zde Centrum baroka, jehož posláním je popularizace baroka nejen na severním Plzeňsku. Nyní muzeum zve na prohlídku výstavy Tradice folkloru na severním Plzeňsku.

Na jih od Plzně se na návštěvníky těší Muzeum jižního Plzeňska v Blovičích, které sídlí na zámku Hradiště. Okolní park prošel před několika lety rozsáhlou revitalizací, a tak si ho za příznivého počasí můžete vychutnat jako místo pro rodinnou procházku. Muzeum navíc přichystalo k 28. říjnu dárek lidem se sluchovým hendikepem: I. prohlídkový okruh stále expozice bude zpřístupněn ve znakovém jazyce.

Domažlice

PROJDĚTE SE HISTORIÍ

Historií Chodska se zase můžete projít v Muzeu Chodska v Domažlicích. V jeho prostorách vás doslova pohltí dějiny tohoto pověstmi a legendami opředeného kraje se silnými příběhy. Kromě minulosti Chodska tu ovšem poznáte i osobnosti významných českých malířů bratří Špillarů a českého hudebního skladatele, klavíristy, sbormistra, etnografa a sběratele lidových písní Jindřicha Jindřicha. Za nimi však musíte vyjít z hlavní budovy muzea do Galerie bratří Špillarů a Muzea Jindřicha Jindřicha.

Tradiční muzejní expozice nabízí Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech. Navíc zve k návštěvě skutečného klenotu: barokní lékárny U Bílého jednorožce.

Klatovy

JEJÍ NAROZENINY MŮŽETE OSLAVIT
NA MNOHA MÍSTECH KRAJE. TURISTICKÉ
CÍLE OTEVÍRAJÍ SVÉ BRÁNY, NABÍZEJÍ
SYMBOLICKÉ VSTUPNÉ 28 KČ I ATRAKTIVNÍ
PROGRAM. STAČÍ SI JEN VYBRAT.

Muzeum Šumavy v Sušici je nejstarším muzeem na Šumavě. Dnes k němu patří ještě muzeum v Kašperských Horách a v Železné Rudě, Galerie Kašperské Hory a Muzeum Dr. Šimona Adlera v Dobré Vodě. Jejich poklady především vyprávějí příběhy šumavských sklárů a sklářů. Muzeum Dr. Šimona Adlera k tomu přidává příběhy kdysi významné židovské komunity.

REPUBLIKY 0105!

TROCHA KRÁSY

Mariánská
Týnice

Plzeň

Rokycany

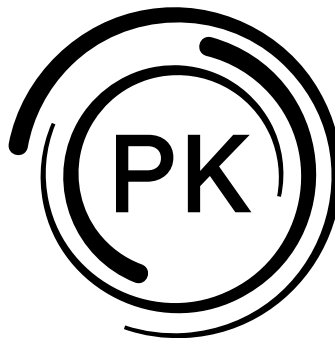
Blovice

Sušice

Západočeská galerie v Plzni patří k předním českým galeriím a s říjnem přichází se dvěma novými výstavami. V Masných krámech bude k vidění výstava s názvem „... a viděl jsem nové nebe a novou zemi...“ Apokalypsa a umění v českých zemích a ve výstavní síni „13“ to bude výstava Plnou parou vpřed! Lodě a plavba v českém malířství 1850–1950.

A pokud si budete chtít v rámci svátku dopřát opravdovou lahůdku, vydejte se do objektu, který je sám o sobě exponátem: do Semlerovy rezidence, která je jedinečnou ukázkou luxusu meziválečných let a použití takzvaného raumplanu. Přístupná bude za běžné vstupné, ale odpoledne navíc nabídne tvůrčí dílnu, komentované prohlídky expozice v Infocentru 1.NP, ukázkou dobových aut před Semlerovou rezidencí a Café Semler bude v tento den servírovat speciální sváteční zákusky.

Za symbolické sváteční vstupné můžete 28. října zavítat i do Galerie Klatovy/Klenová. Ta se zaměřuje především na výtvarné umění druhé poloviny 20. století a současnosti. Obrazy, grafiky, sochy, objekty a instalace pak nabízí očím návštěvníků v areálu na Klenové a v Galerii U Bílého jednorožce v Klatovech.

VZHŮRU KE HVĚZDÁM!

U zrodu Československa stál mimo jiné významný astronom Milan Rastislav Štefánik, a tak je více než příznačné, že k 28. říjnu připravila speciální nabídku i Hvězdárna v Rokycanech a Plzni. Láká na pozorování plynných obrů, Jupitera a Saturna, nebo na pozorování miniaturního zatmění Měsíce. Dojde k němu v posledních hodinách svátečního dne. Měsíc se těsně před okamžikem úplňku vyhoupne nad obzor krátce po půl šesté večer. O deset minut později na opačné straně obzoru zapadne Slunce. A kolem deváté začne nevelké, ale i tak působivé nebeské divadlo. Jihovýchodní okraj Měsíce lehce ztmavne a celý Měsíc mírně potemní. Ve 21:35:18 se jeho jižního okraje dotkne první plný stín a začne maličké zatmění.

Téma: Jak vidíte budoucnost Zelené Hory a jakou roli by v ní měl hrát Plzeňský kraj?

Rudolf ŠPOTÁK (PIRÁTI)
hejtman Plzeňského kraje

Zámek Zelená Hora má v naší historii a kultuře zcela mimořádný význam a rádi bychom, aby se stal dalším klenotem turistické nabídky našeho regionu. Stali jsme se proto jakýmsi koordinátorem a spoluorganizátorem kroků, které by měly vést k převedení této myšlenky do reality. Tím de facto posouváme dopředu věci, které se tu neřešily desítky let. Regionální rozvojová agentura PK ve spolupráci s historiky, Západočeským muzeem, společností Post Bellum/Paměť národa, Kulturním centrem PK, městem Nepomuk a obcí Klášter již za tímto účelem zpracovala a představila vizi o znovuoživení a využití zámku. Opět by v něm podle jejího obsahu mohl tepat bohatý společensko-kulturní život. Máme tak před sebou společný cíl, kterého bychom chtěli spojenými silami s výše uvedenými institucemi dosáhnout. Není to však lehké. Musí se najít správné cesty a finanční prostředky, jak to učinit. Plzeňský kraj rozhodně podpoří obec Klášter, vlastníka objektu tak, aby se idea mohla rozběhnout. Podpoříme záležitosti podmiňující postupnou stavební úpravu, ať už je to zpracování podrobné inventarizace mobiliáře, provedení zaměření zámku a stavebně technického průzkumu nebo zpracování základního návrhu obsahu tří hlavních expozic. Pro tento účel uvolníme z krajského rozpočtu cca 1,45 milionu korun. Ale úkol je to tak rozsáhlý, že bez pomoci státu a evropských fondů ho nikdy nebude možné splnit. Proto pevně věřím, že Ministerstvo kultury vyhodnotí, že je zámek historická památka s obrovským potenciálem (je spojena se sv. Vojtěchem, sochou Panny Marie Zelenohorské, Rukopisem zelenohorským či Jednotou zelenohorskou, je místem natáčení filmu Černí baroni), a pomůže na její oživení nalézt dostatek peněz.

Libor PICKA (STAN)
radní Plzeňského kraje pro kulturu,
památkovou péči a cestovní ruch

Nejenom z pozice radního pro kulturu, ale i jako člověk vnímám důležitost zachování a rozvoje kulturního dědictví. Jeho nedílnou součástí je i areál zámku na Zelené Hoře u Nepomuku. Plzeňský kraj díky své aktivitě a iniciativě hraje v současné době klíčovou roli koordinátora všech zúčastněných subjektů a pravidelně vytváří prostor pro otevřenou diskuzi a spolupráci mezi místními orgány samosprávy, státními institucemi, neziskovými organizacemi, památkovou péčí a dalšími zainteresovanými stranami. Plzeňský kraj je aktuálně jediný, který se na jeho záchraně podílí i finančně, a chce podporovat tento projekt také v následujících letech.

Věřím, že obnova a záchrana historických budov, organizace kulturních akcí, vytvoření unikátních prohlídkových tras nebo jiných kulturních atraktivit přilákají návštěvníky a podpoří tak i místní ekonomiku a rozvoj cestovního ruchu. Cílem všech našich snah je, aby zámek zůstal otevřený pro veřejnost a sloužil jako kulturní a historický pramen pro příští generace.

Ivo GRÜNER (ČSSD)
zastupitel Plzeňského kraje

Chceme-li řešit budoucnost Zelené Hory, musíme se podívat do nedávné minulosti. Můžeme ji srovnat třeba se zámkem Zbiroh. Ten získal po nemalých peripetiích osvětlený soukromý vlastník a z objektu zdevastovaného armádou vykouzil historickou perlu našeho kraje. Samozřejmě i s pomocí dotací z EU a podporou vedení kraje. Zelená Hora takové štěstí neměla. Jejím vlastníkem je malá obec, která nedokázala získat dostatek finančních prostředků na rekonstrukci. Důvodem bylo nastavení evropských dotací ROP v letech 2007–2018. To totiž neumožňovalo financovat projekty v obcích do 500 obyvatel. Peníze se nepovedlo sehnat ani nájemci, který měl v úmyslu vytvořit komplex zámeckých hotelů, kam by Zelená Hora spadala. Zde vidím největší problém Zelené Hory: slabý vlastník a nezájem státu o historické dědictví v malých obcích. Budoucnost je tedy hlavně v rukou státu. Ten by měl postupnou investici ze státního rozpočtu, s využitím nadšení místních obyvatel a s pomocí Plzeňského kraje jako koordinátora, docílit záchranu zámku a celého okolí.

Bavíme-li se o rekonstrukci Zelené Hory, hovoříme o částce kolem 600–800 mil. Kč. To je ve srovnání s nákupy stíhaček, tanků či přípravě Gigafactory v Líních zanedbatelná částka.

Jiří VALENTA (KSČM)
zastupitel Plzeňského kraje

Zámek, který zkonfiskoval před druhou světovou válkou stát kvůli dluhům a který vlastní od roku 1992 obec Klášter, má pro celou naši zemi výraznou, kulturně-historickou hodnotu. Údajně zde pobýval sv. Vojtěch, prohlédnout si lze též místo nálezů Rukopisu zelenohorského, stejně jako původní středověké podzemí a poutní kostel. Osud této lokality však může být i nejistý, neboť zásadní problém je jako již tradičně skryt v nedostatku financí na komplexní rekonstrukci. Její výše by mohla přesáhnout miliardu korun. Plzeňský kraj by mohl přispět zejména k získání potřebných peněz z evropských fondů či k zařazení do specializovaného programu Ministerstva kultury týkajícího se architektonického dědictví. Možná se tedy do budoucna vyplatí, že ministr kultury je též členem krajského zastupitelstva, a určitě si je vědom tíživé situace a bude se snažit pomoci. Kraj může poskytnout i účelové dotace, případně chybějící odborníky potřebné k projektu obnovy aj. Takže blízká budoucnost památky má šanci být nepochybně světlá, jen nesmí chybět vůle!

Petr VANKA (ANO)
náměstek hejtmána pro oblast regionálního rozvoje,
IT a evropských záležitostí

Zámek Zelená Hora patří k zajímavým památkám Plzeňského kraje a má to, co mnoha jiným podobným stavbám chybí – vlastní příběhy. Příběhy, které se musí uchopit a návštěvníkům snadno převyprávět. Již loni Plzeňský kraj jednal se všemi subjekty, které mají eminentní zájem na záchraně a obnově této kulturní památky. Základní myšlenkou využití zámku nejsou dnešní výstavní prostory, ale zřízení objektu, který se stane současně kulturním a poznávacím centrem Nepomucka. K tomu nechal Plzeňský kraj zpracovat studii – vizi komplexního návštěvnického programu. A financování? Spravedlivé by bylo, kdyby Ministerstvo obrany, které objekt využívalo a nechalo zdevastovat (v letech 1939–1990), se alespoň částečně podílelo na jeho obnově. Podle zpráv z médií o nákupech vojenského materiálu má peněz dostatek.

**OSTATNÍ POLITICKÉ STRANY SVŮJ PROSTOR
PRO VYJÁDRĚNÍ K TOMUTO TÉMATU NEVYUŽILY.**

Jak (ne)hospodaříme s vodou

Znáte projekt Zdravá krajina? Jde o iniciativu Plzeňského kraje, která se snaží svým působením chránit lokální krajinu, vrátit jí její původní ráz, aby krajina plnila své funkce – ekologické, hospodárné nebo i okrasné.

Jedním z cílů Zdravé krajiny je i to, abychom lépe hospodařili s dešťovou vodou a usilovali o zlepšení kvality povrchových a podpovrchových vod. Správně fungující je taková krajina, která je schopná v deštivém období vodu zadržet a nenechat ji rychle odtéct, naopak si ji naspoří na horší časy.

Příliš rychle teče pryč

Bohužel s hospodařením s tímto cenným zdrojem a zachováním jeho kvality jsme na tom jako lidé bídne. Česká města a obce mají k dispozici významné množství srážkové vody – kupříkladu na každý metr čtvereční Plzeňského kraje spadne v průměru 500 až 600 litrů vody ročně. Napadaná voda ale rychle odtéká ze střech a z ploch chodníků, silnic či parkovišť přímo do kanalizace. Kvůli tomu ztrácíme drahocennou vodu, která by jinak mohla například pomáhat chladit městské prostory nebo poskytovat vláhu vegetaci. Tím však problémy s dešťovkou a jejím odtékáním do kanalizace nekončí.

Většina měst a obcí má jednotnou kanalizaci, což znamená, že dešťová i odpadní voda jsou odváděny do čistírny odpadních vod stejnými potrubími. Toto uspořádání zahrnuje tzv. odlehčovací komory, které mají za úkol odklonit nadměrnou dešťovou vodu. Bohužel tento proces vede k tomu, že směs dešťové vody, splašků a usazenin je bez dalšího čištění vypouštěna do řek, potoků a rybníků. Tímto způsobem dochází k znečištění těchto vod různými nežádoucími látkami.

Znečištění, které přichází do našich vod při tzv. odlehčování, je v současnosti jedním z velkých problémů, se kterým se naše společnost a životní prostředí potýká. Znečištěním trpí většina našich povrchových vod a Mže s vodní nádrží Hracholusky či vodárenský tok Úhlava není výjimkou.

Voda, která ubližuje

Odlehčování odpadní vody v době srážek vede k mnoha problémům. Do povrchových vod se dostávají obrovská znečištění všeho druhu a dochází k výraznému zhoršení kvality vodního prostředí. Organické látky se ve vodě rychle rozkládají a během několika hodin tak mohou vyčerpat veškerý kyslík ve vodě – výsledkem je úhyn ryb a jiných živých organismů ve vodě.

Do vodních toků se také dostávají různé odpadky, jako jsou vlhčené ubrousky, toaletní papír, vložky nebo jiné hygienické

potřeby. Jejich výskyt ve vodě zhoršuje její kvalitu, hyzdí vegetaci kolem vodních toků, ale především stojí za tím, že se do vody a okolí dostávají mikroplasty – a tyto rozložené syntetické tkaniny následně vdechujeme.

Směs dešťové vody také přináší značné množství živin, zejména fosforu, který podporuje růst řas a sinic ve vodě. Při odlehčování odpadní vody jsou do povrchových vod uvolňovány látky jako farmaka a různé chemikálie, což může mít negativní dopad na životní prostředí i lidské zdraví. Kromě farmak obsahuje odlehčovaná odpadní voda zbytky domácí chemie, látky určené pro impregnaci či zpomalovače hoření. A nesmíme zapomenout na značné koncentrace kofeinu a umělých sladidel.

Znečištění, ke kterému při odlehčování dešťové vody dochází, je vážný problém. Vyžaduje, abychom výrazně zlepšili náš přístup k zacházení a hospodaření s tímto nenahraditelným zdrojem. Jedním z příkladů je v úvodu zmíněný projekt Zdravá krajina, která se aktuálně zabývá zlepšením jakosti vodní nádrže Hracholusky včetně jejího povodí.

**Zdravá krajina ve spolupráci se státním podnikem
Povodí Vltavy (RNDr. Jindřich Duras, Ph.D.)**

16. mezinárodní filmový festival pro děti a mladé publikum

3.—8. 11. 2023

Domažlice | Plzeň | Horšovský Týn

Dobřany | Přestice | Klatovy

MFF Juniorfest   www.juniorfest.cz

Judita Soukupová | ředitelka festivalu

Vážení čtenáři,
i díky Plzeňskému kraji přinese JUNIORFEST 6 festivalových dní nabitých bohatým programem, a to do 6 měst Plzeňského kraje. 16. ročník se uskuteční v Plzni, Dobřanech, Přesticích, Horšovském Týně, Klatovech a Domažlicích v termínu 3.—8. 11. 2023.

Základem JUNIORFESTu, mezinárodního filmového festivalu pro děti a mladé publikum, jsou především filmy, české i světové, pečlivě vybrané, které se do české kinodistribuce dostanou minimálně.

Dále pro vás chystáme **workshopy, doprovodné akce, autogramiády či soutěže**. Jednou takovou je i **soutěžní mobilní hra Kaštánek**, kterou pro JUNIORFEST speciálně vytvořil Hynek Stehlík. Hru najdete na stránkách JUNIORFESTu, kde si ji můžete stáhnout. Nejde v ní o štěstí, ale pouze o vaši šikovnost. A pozor, vzhledem ke 100. výročí založení studia Walt Disney hrajeme o cestu do Disneylandu!

Ke stálému festivalovému programu patří i předávání nejvyššího **festivalového ocenění Zlatá rafička**, které si letos odnesou herci **Pavel Nový** (5. 11.) a **Jaromír Hanzlík** (6. 11.). Velice se těšíme na setkání s vámi v některém z festivalových měst!

Mikolaj Gorálik | programový ředitel

V letošním roce představíme divákům více než 100 filmových projekcí. Festival zahájí animovaný snímek pro nejmladší diváky „**Tonda, Slávka a kouzelné světlo**“ (rež. Filip Pošivač) a zakončí předpremiéra „**Společně sami**“ (rež. Tomáš Magnusek). Součástí programu budou i další významné české a slovenské novinky filmové tvorby „**#annaismissing**“ nebo „**Mimi**“. V sekci Večerní perspektivy pro náctileté a dospělé diváky uvedeme v předpremiéře „**Světloplachost**“ (rež. Ivan Ostrochovský, Pavol Pekarčík). Tradičně se naši diváci mohou těšit na tři soutěžní sekce: animovaných filmů, celovečerních hraných filmů pro děti a filmů pro teenagery nad 12 let. Je to jedinečná šance vidět na velkém plátně filmy ze světových festivalů, které se neobjeví v české kinodistribuci.

Sekce Panorama nabídne přehled nejlepších filmů pro děti a mládež z letošních festivalů, např. roztančenou komedii „**Dancing Queen**“, objev festivalu v Cannes — nostalgickou animaci pro mladé a dospělé diváky „**Robot Dreams**“ nebo ukrajinskou animaci „**Mavka: Strážkyně lesa**“.

Kateřina Malíková | výkonná ředitelka

Letošní již 16. ročník JUNIORFESTu se nezadržitelně blíží a opět je plný skvělého programu. Jako každý rok budou naše soutěžní sekce obsahovat krásné filmy z celého světa a některé už velmi úspěšně oceněné z jiných mezinárodních festivalů. Doprovodný program, který je každoročně propojen s filmovým programem, nabídne letos v každém městě něco jiného. K výročí 100 let W. Disneyho se v sobotu odpoledne v Dobřanech můžou návštěvníci těšit na **Odpoledne s Waltem Disneyem**. Skvělé! Rovnou v několika městech na vás bude čekat **Den s Českou televizí**, kde potkáte nejen oblíbené pohádkové postavy, ale zažijete i spoustu jiného dobrodružství. Myslíme také na prohloubení témat, která nám ukážou filmy. Pro školní skupiny **workshop „Intimity“** v rámci nového seriálu „**Sex o'clock**“, **přednáška o šikaně po filmu „Společně Sami“**. V dnešní době je opravdu důležité věnovat pozornost online světu, na což odkazuje film „**#annaismissing**“, proto jsme v několika městech vytvořili **workshop „Rychlý průlet bezpečím na internetu“**. V neposlední řadě bych ráda zmínila **besedu**, kterou jsme připravili s paleoartistou **Janem Sovákem**, který představí svoji práci. Doufám, že poté zavítáte na film **Cesta do pravěku**, který na všechno odkazuje. Je toho však mnohem více a já doufám, že si každý z vás něco vybere a zavítá na JUNIORFEST. Moc se na všechny těšíme!!

20/10/2023
20:20

Science edition II
TechTower, Koterovská 152, Plzeň

PechaKuchaNight™ Plzeň

k světu.

**Get 7
Smart**

Podrobné info najdete na www.pknp.cz nebo na Facebooku PechaKucha Night Plzeň.

jsme_součástí_ **dny Aí**